

GYÜMÖLCSKERTÉSZ.

A KÖZSÉGI FAISKOLÁK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hó 10-én és 25-én.

KIADJA A FÖLDMÍVELÉSÜGYI MAGYAR KIR. MINISTERIUM.

Szerkeszti: MOLNÁR ISTVÁN,

orsz. gyümölcsészeti miniszeri biztos és a budapesti kir. kertészeti tanintézet igazgatója.

Előfizetési ára folyó évre egy községeknek, mint magánosoknak egy forint, mely a lap kiadóhivatalának: Athenaeum r. társulatnak Budapestre (Ferenczlek-tere 3. sz.) egyszerre küldendő be.

A m. kir. Belügyminiszerium 1891. évi 83,881. sz. rendeletével e közlönyre minden község előfizetni tartozik. — A Vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszerium 20,899/1891. sz. a. az összes felekezeti hatóságoknak ajánlotta.

HIVATALOS RENDELETEK ÉS KÖRLEVELEK.

Külföldi consulatusaink jelentései a gyümölcsstermelési és kereskedelmi viszonyokról.

A liverpooli főconsul jelenti: Május hó közepén két fagyos nap volt, mely alkalommal a gyümölcsfák szenvedtek. Ezután száraz időjárás köszöntött be, s ha eső nem lesz, gyenge termésre lesz kilátás.

Amerikából az egész májusban 2869 hordó alma hozatott; az árak igen változók. Manchester igyekszik most a gyümölcsbehozatalt oda terelni, mivelől egy a manchesteri csatorna-hajózási társulattal valamint a vasutakkal oly egyezséget kötött, melynél fogva a szállítás Manchesterbe olcsóbb lesz mint Liverpoolba. Az első direkt próbaküldemény május hó elején érkezett oda; de az árak még mindig nem állapodtak meg és valószínű, hogy Manchester nagyobb mennyiségű gyümölcsimportnak megfelelő fogyasztási képességet lesz képes felmutatni.

A königsbergi consul jelenti: A gyümölcsfák virágzása a május hó 17—18-án itt uralkodott fagyok következtében sokat szenvedett. Ez időben virágoztak itt a cseresnye-, meggy- és a szilvafák és éppen ezekben esett a legnagyobb kár. A körtefákon egyáltalában virág ez évben alig is mutatkozott. Az almafák igen elkésve és tökéletlenül virágoztak, úgy hogy még ma is (június 12-én) látható akárhány almafa virágzó állapotban. Ez évben tehát úgy látszik gyümölcsbehozatalra szorul a consulatus területe.

A kiewi consul jelenti, hogy a kiewi, podoliai, wolhyniai, charkowi, potlavai, czernigowi, kureki és oreli orosz kormányzóságok területén, a gyümölcs-

termés nyári gyümölcsben elég jónak ígérkezik s ide csakis téli gyümölcs szokott behozatni, e tekintetben a szükséglet legnagyobb részét a Krim félsziget termése szokta fedezni.

A boroszlói consul jelenti: A piacz gazdagon el van látva fehér, piros és fekete cseresnyével és meggyel. A ropogós cseresnye kétlitere 30—40 filléren kél. Magyarországból főleg sok meggy kerül ide és jó keletnek örvend. Dél-Tirolból nyári körte, Ausztriából szilva, Olasz- és Franciaországból kajszin- és őszibarack hozatik be; ez utóbbi darabja 20 fillér. A gyümölcsstermés itt a vidéken is elég kedvezőnek mutatkozik.

NEM HIVATALOS RÉSZ.

Állítsunk emléket Bereczki Máténak!

A következő adományok folytak be szerkesztőségünkhöz:

156. Báró Győrffy Samu, Budapest ... 5 frt — kr.

Fekete József ívén:

157. Fekete József, Budapest ... 2 frt — kr.

158. Fekete Gizella, » ... 1 » — »

A nagybányai Gazdasági Egylet ívén:

159. Gazdasági Egylet, Nagybánya 10 frt — kr.

160. Szerencsy József, » » 1 » — »

161. Molnár Antal, » » — » 50 »

162. Bernhardt Adolf, » » 1 » — »

163. Stoll Béla, » » 1 » — »

164. Moldován László, » » 1 » — »

165. Spineth Sándor, » » — » 20 »

166. Graz István, » » — » 20 »

167. Dr. K. (olvashatatlan) » » — » 50 »

168. Takács Józsefné, » » — » 10 »

169. Virág Mihály, » » — » 20 »

170. Sesták Sándor, » » — » 10 »

171. Szász János,	Nagybánya	— frt 50 kr.
172. Molcsányi Gábor,	»	5 » — »
173. Incze Pál,	»	— » 10 »
174. Szász József,	»	— » 10 »
175. Tótfalusi József,	»	— » 10 »
176. Rozsos István,	»	— » 25 »
177. Dr. Kádár Antal,	»	1 » — »
178. —.—	»	— » 20 »
179. Deák Károly,	»	— » 20 »
180. Hunomey J.,	»	— » 20 »
181. Világ Károly,	»	— » 50 »
182. Szász László,	»	— » 10 »
183. Incze Géza,	»	— » 20 »
184. Szász Lajos,	»	— » 50 »
185. Vásárhelyi Gyula,	»	5 » — »
186. Szilády,	»	— » 50 »
187. Cs. Gyula,	»	1 » — »
188. Stoll Gábor,	»	1 » — »
189. Almer Lajos,	»	1 » — »
190. Dr. Kerékgyártó Elek, Budapest		2 » — »

Szász József ívén:

191. Kárpáty Sándor,	Orosháza	— frt 50 kr.
192. N. N.	»	— » 20 »
193. N. N.	»	— » 50 »
194. N. N.	»	— » 50 »
195. Horváth Károly,	»	— » 50 »
196. Podsztrelen György,	»	— » 50 »
197. —.—	»	— » 50 »
198. Polg. isk. tantestülete,	»	1 » — »
199. Szász József,	»	— » 80 »
200. Balás Béla, Alsó-Lendva	1 » — »	
201. Papp Károly, Budapest	1 » — »	
202. Paikert Henrikné, Seprős	2 » — »	
203. Mágócsy-Dietz Sándor, Budapest	1 » — »	
204. Dr. Perényi József, Kecskemét ...	2 » — »	
205. Vályi Elek, Kentelke	5 » — »	
206. Noll Ferencz, Puszta-Kemenes	1 » — »	
207. Szunyoghy Miklósné, Uj-Fehértó	2 » — »	
208. Németh József, Pápa	1 » — »	
209. Demjanovics Endre, Dolha	1 » 20 »	
210. Dr. Lakatos Árpád, Battonya ...	1 » — »	

VIII. kimutatás összege 66 frt 45 kr.
I—VII. » » 254 » 30 »

Együtt 320 frt 75 kr.

A napokban küldte széjjel a bizottság az ívtartókhöz — a gyűjtőívek beküldésére vonatkozó — körlevelét; miután azonban az ily körlevelek egy jó része el szokott kallódni, ennél fogva ez uton is újlag felkérjük az ívtartókat, hogy szíveskedjenek a náluk levő íveket — ha mindjárt üresen is — de lehetőleg mielőbb beküldeni, hogy a bizottság végre lezárhassa számadásait.

Az emlékbizottság.

Az idei gyümölcsstenyésztési tanfolyamokról.

A már négy év óta rendezett 10 napos gyümölcsstenyésztési néptanítói tanfolyamok a f. év tavaszán is megtartottak.

Sok hivatalos és sürgős teendőim, valamint

a kiállítás rendezése folytán történt elfoglaltságom volt az oka, hogy ezen érdekes tanfolyamokról lapunkban ez évben korábban nem emlékezhettem meg; ezen mulasztást azonban ezuttal pótolni óhajtván, ez alkalomból az idén lefolyt tanfolyamokról az alábbiakban emlékezem meg.

A f. évben a budapesti kertészeti tanintézet a kiállítással igen el lévén foglalva, az itt tartani szokott tanfolyam Keszthelyen a gazdasági tanintézetben lett megtartva; míg egy második tanfolyam ezuttal is a kolos-monostori gazdasági tanintézetben tartatott meg. A keszthelyi tanfolyam márczius hó 23-án kezdődött és az április hó 1-én tartott vizsgálattal végződött. A tanfolyamot *Farkas Sebestyén* intézeti főkertész tartotta. E tanfolyamra a következő 18 tanító lett felvéve és pedig: *Bucsy Mihály* Meszes-Gyökről, (Zalam.); *Czinczik György* Novákról, (Nyitram.); *Fazekas Mihály* Erdről, (Fejérm.); *Friedrich Géza* Nagy-Bozsányról, (Nyitram.); *Gyüre Péter* Ozdról, (Zemplénm.); *Hajós Lajos* Hortról, (Hevesm.); *Hauptmann Mihály* Hegyeshalomról, (Mosonm.); *Horák Béla* Lábról, (Pozsonym.); *König László* H.-M.-Vásárhelyről, (Csongrádm.); *Németh Jenő* Szent-Mihályról, (Zalam.); *Pathó Flóris* Uj-Szőnyről, (Komáromm.); *Sáringner Károly* Bakony-Szent-Ivánról, (Veszprémm.); *Szabó Elemér* Jászberényből, (Jász-Nagy-Kun-Szolnokm.); *Szerbul Szofrom* Fényesről, (Krassó-Szörénym.); *Tocsek Miklós*, Somorjáról, (Pozsonym.); *Viczés Endre* Tarna-Méráról, (Hevesm.); *Vollay Elemér* Uj-Lublórol, (Szepesm.); *Zsinka János* Magyar-Ujfaluról, (Somogym.). A vizsgát valamennyi sikerrel tette le, és pedig 4-en kitünő-, 3-an jeles és 11-en jó eredménnyel.

A kolos-monostori tanfolyam április hó 7-én kezdődött és 16-án a vizsgával záródott. A tanfolyamot ez évben is *Ritter Gusztáv* tanintézeti főkertész tartotta s arra itt is 18 tanító vétetett fel, és pedig a következők: *Bakó Béla* Nagy-Sármásról, (Kolozm.); *Bartha Károly* Ér-Hatvanról, (Szilágym.); *Benák Sándor* Szegedről, (Csanádm.); *Borás Ferencz* G.-Polonkáról, (Gömörm.); *Dobos János* Hársfalváról, (Beregym.); *Ertl Wendel* Csúcsáról, (Kolozm.); *György Mózes* Bodrog-Kereszturrol, (Zemplénm.); *Incze Gyula* Baróthról, (Háromszékm.); *Kolumbács György* Olasztelekről, (Udvarhelym.); *Kontság Sándor* Lovétéről, (Udvarhelym.); *Kovács József* Endrődről, (Békésm.); *Lőrinczi Zsigmond* Csekefalváról, (Udvarhelym.); *Neumann Károly* N.-Pestényről, (Hunyadm.); *Páll Albert* Gyergyó-Alfaluról, (Csikm.); *Preis Albert* Nagy-Demeterről, (Besztercze-Naszódm.); *Ráczván Simon* Kamicsáról, (Krassó-Szörénym.); *Szücs József* Hontról, (Mármarosm.); *Trnovszky Sámuel* Ambrózfalváról, (Csanádm.). — A vizsgát mindannyian letették, és pedig 6-an jeles és 12-en jó eredménnyel.

E szerint az idei tanfolyamokon összesen 36 tanító lett ismét a fatenyésztésben kiképezve legalább annyira, hogy annak biztos alapját a tanfolyamon megszerezte.

Az 1892 év óta tartott tanfolyamokon összesen 261 faiskolakezelő-tanító lett a faiskolakezelésre kiképezve.

Igen szép szám ez; de nem elegendő, mert e tanfolyamok főcélja ugyan a tanítók kiképzése a végett, hogy első sorban saját faiskoláikat tudják kezelni; de másrészt e tanfolyam által akarja a földmivelési kormány azt is elérni, hogy az ország minden szolgabírói járásában legyen legalább egy kiképzett tanító, ki a járási faiskolák felügyeletével is megbízható legyen.

Ha ezen utóbbi célt tekintjük, akkor az ország 419 szolgabírói járásában ugyanennyi tanító lenne kiképzendő, tehát még csakis a szükségletnek feléről van gondoskodva.

A jövőben tehát e tanfolyamok folytatandók lesznek s főleg oly vármegyék tanítói vétetnek fel, honnét (mint pl. Brassó, Árva, Turócsm.) eddig egyetlen tanító sem jelentkezett.

Molnár István.

Az országos kiállítás állandó kertészeti csarnoka.

(Folytatás.)

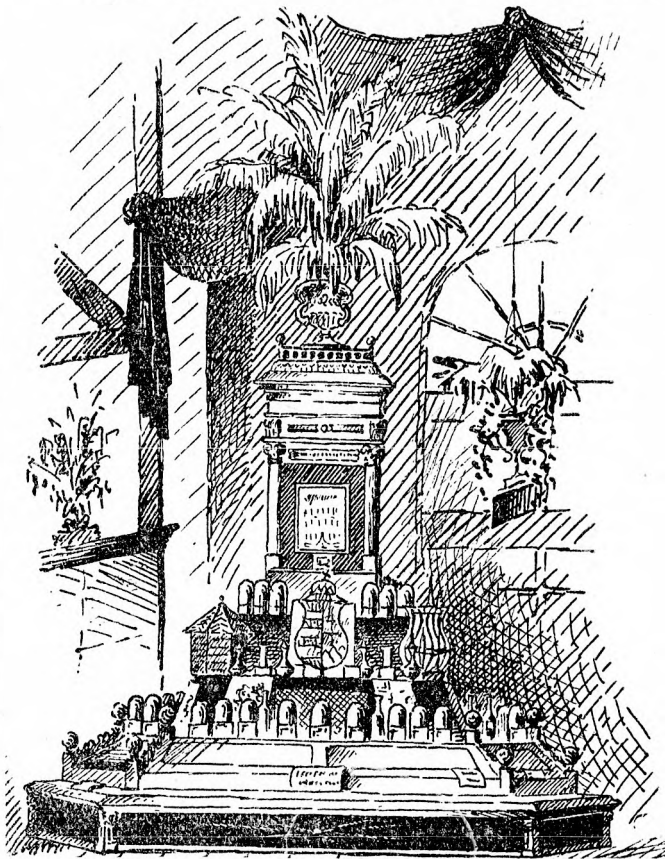
E kiállításon mint legfőbb kiállító a *Budapesti m. kir. kertészeti tanintézet* dominál, a mely kiállított tárgyaival egymaga népesíti be a pavilon javarészét.

Mindjárt beléptünkör magára vonja figyelmünket az intézet nyolczszögletű, nagy, lépcsőzetes központi szekrénye, (37. ábra) mely telisded tele van rakva az érdekesnél érdekesebb tárgyakkal. E szekrényben vannak kiállítva a legjobb fajta téli körték és őszi baraczkok utánzatai, továbbá a hazai ősfajta gyümölcsöknek az intézet növendékei által készített s eléggé sikerült élethű gypsmintái. Ennél nem kevésbé érdekes az a nagyban termelésre ajánlatos dió- és mogyorógyűjtemény is, mely az aszalványokká, sajtá feldolgozott gyümölcsökkel és zöldségfélékkel együtt van jól, szemléltető módon elhelyezve azokban a fatalpas üvegburákban, melyekkel a szekrény lépcsőzetei köröskörül vannak felrakva.

Ezután a növénypathologiai praeparatumok kötik le figyelmünket, melyek az állati és növényi parazitáktól és más egyéb okokból származó beteges növényi részeket mutatnak be. Különösen érdekelhetik a kertgazdát és szőlőmivest azok a táblázatok, melyeken a gyümölcsfáknak és szőlőnek különböző oltási módjai vannak összeállítva; továbbá a szőlőmivelés módjainak és gyümölcsfaalakításnak kicsinyített utánzatai, mely utóbbiaknak eredetijei az intézet telepén a valóságban is megvannak. Ugyancsak kicsinyített utánzatokban láthatók a szőlő- és egyéb gyümölcsök feldolgozására szolgáló gépek is, továbbá az ezen collectiót kiegészítő tárgyak, nevezetesen a már említett aszalványokon kívül a szőlő- és gyümölcsborok, eczetek, szeszek stb.-ek.

A központi szekrény néhány rekesze a magyar kertészeti irodalom nevezetesebb termékeit tartalmazza, feltüntetvén annak fejlődését a régibb idők-től fogva napjainkig. Részen a szekrényen, de

jórészt a két oldali szekrényen illetőleg állványon vannak elhelyezve az intézet telepéről felvett — jobbára házilag készült — fényképek, továbbá a növendékeknek rajzai és aquarelljei. Ugy e rajzok, melyek részint gypsminták, részint a természet után festett virágokat, gyümölcsöket, kertterveket stb. ábrázolnak, — valamint azok a kertipari készítmények, nevezetesen cémentvázák, gyékények, szalmatakarók, ásó- és kapanyelek, gereblyék, kerítés-minták, szaporító ládák stb.-ek mind-mind arról tesznek tanuságot, hogy ez intézetben a növendékek kézügyességére is kiváló gond fordítottatik. Eze-

37. ábra.

ket egybevetve már most is elképzelhetjük, mily változatos, szingazdag és a mellett tanulságos e fentemlített intézet kiállítása s ha meggondoljuk, hogy alig két esztendeje annak, hogy az intézet működik, akkor már e kiállítás után is ítélve, be kell látnunk, hogy az hazánkban nemcsak egy rendkívüli fontos missiót teljesít, de a kertészet terén egy régen érzett hiányt is hivatva van pótolni, a mely nagy feladatnak — az eddigi sikereket tekintve — bizonyára teljes mértékben meg fog felelni.

A kertészeti tanintézet kiállításával kapcsolatosan és ugyanezen pavillonban láthatók az *Országos gyümölcsészeti ministeri biztosság* részéről kiállított tárgyak; nevezetesen az állami faiskolák térképei, a biztosságnak az egész országra kiterjedő hatáskörét feltüntető szolgálati térkép, továbbá — mint szintén az orsz. gyüm. minist. biztos szerkesztése alatt álló hivatalos szaklapnak, a »Gyümölcskertész«-nek eddig megjelent évfolyamai.

Mielőtt a többi kiállító csoportjára térnénk

át, megemlítjük még, hogy úgy a kertészeti tanintézet, valamint az országos gyümölcsészeti minis-
teri biztosság részéről kiállított tárgyakról egy
»tájékoztató« füzetkét irt lapunk szerkesztője,
amely füzetke részletesen sorolja fel a tárgyakat
s bő magyarázattal szolgál, magában foglalván
egyszersmind a budapesti m. kir. kertészeti tanin-
tézet helyszínrajzi térképét, mely az intézethez
vezető utvonalakat tüntetvén fel, a rajz alapján
könnyű szerrel el tudnak igazodni az intézetet
meglátogatni szándékozók.

A budapesti m. k. kertészeti tanintézet és az
országos gyümölcsészeti biztosság kiállított tárgyai-
nak megtekintése után folytatván szemlénket, leg-
először is *Mühle Vilmos* (Temesvár) maggyűjtemé-
nyéről kell megemlékeznünk, mely az octogonszerű
pavillon egyik oldalát foglalván el, impozáns lát-
ványt nyújt a maga számtalan apró s magvakkal
telt üveg féltékéivel, melyek sűrűn egymás mellé
helyezve, piczinyke jelczédulácskákkal vannak el-
látva. Nem volna a kertészeti állandó kiállítás
igazán kertészeti, ha a sok élettelen tárgy között
nem akadna valami élő növény, mely mintegy
eszünkbe juttatja, hogy im — a növények birodal-
mában is van oly élő lény, mely örökzöldjével,
szakadatlan üdeségével az állandóság képviselője-
ként jelenik meg s mely másutt sem találhatott
volna őt megilletőbb helyet, mint az állandó ker-
tészeti pavillonban. Igaz ugyan, hogy e növények
itt csak kevésbé vannak képviselve, de mégis meg-
nyugtat bennünket az, hogy a nagy részvétlenség
mellett is akadt legalább egy kiállító, ki e tetsze-
tős eszmét megvalósította. *Lorenz Viktor* gyönyör-
űen elrendezett s sziklák és csepkcsoportozatok
közé helyezett (magról kelt) fenyőfagyűjteménye
az, mely a kiállítónak krompachi kulturájából ke-
rült ki s most a maga élénk s üde zöld színével
mint egy kis oázis foglalja el a csarnok egyik sar-
kát. Egy külön asztalon állította ki az *Országos
magyar kertészeti egyesület* a maga nyomtatványait,
kiadványait (ezek közt a »Kertészeti Lapok« tiz
évi folyamát), továbbá az általa rendezett kiállítá-
sok érmeit, catalogusait stb. Ha még megemléke-
zünk azokról a szép kerttervekről, miket *Mühle
Árpád* (Temesvár), *Pecz Ármán* (Budapest), *Hein
János* (Budapest) és *Lhuillier István* (Torda) állí-
tottak ki úgy jóformán elmondunk mindent, a mivel
hazai kertészeink e kiállításon megjelentek s leg-
feljebb még csak néhány kisebb kiállítót említünk
meg, mint *Reiss Bernát* budapesti vegyészeti-ter-
ménygyárost, ki a *Chrysanthemum*-nak rovarirtó-
porrá való feldolgozási termékeit állította ki, továbbá
Hecker Mihályt (Oraviczabánya) gyümölcszsáritó-
kemenczéjeért; nemkülönben *Musinek János* (buda-
pesti), *Schmieder György* (dombovári) és *Valek
János* (pacsai) gépészeket különféle szerkezetű per-
metezőikért; végül *Török Józsefet* (Szepes Mind-
szent) és *Peterka J. Alajost* (Lika); — előbbit az
által kiállított néhány melegágyi s szabadalmazott
növényházi ablakáért továbbá virágcserepkészítő
és uttisztító gépeért, — utóbbit pedig a virágko-
szoruk czélszerű csomagolásának bemutatásáért —

és evvel ugyszólván mindent, de mindent kimerítettünk, ami tisztán a kertészet köréből merítve lát-
ható e kiállításon. Bizony elég szegény volna e kiál-
lítás, ha ilyenképen lehámoznók róla azt a sok sal-
langot, a mivel — mint nem kertészeti produkciók-
kal — a pavillon többi része ki van töltve. Így
nem ide valók pl. azok az ipari ágak, melyek —
jóllehet a kertészet szolgálatában állanak, de ahhoz
tulajdonképp hozzá nem tartoznak s mellette a
kiállítás tárgyát nem képezhetik; sőt — egy lépés-
sel tovább — láthatunk itt oly dolgokat, melyek
a kertészettel, annak érdekeivel homlokegyenest
ellenkeznek. Hogy mást se említsünk: a művirág
— bármennyire tökéletes és művészi legyen is az,
mégis csak profanálja a valódit; a professzionátus
művirágkészítő határozott ellenfele a kertésznek.
Távol áll tőlünk, hogy evvel *Kálazdy növények*
(Budapest) kiállítását becsmételjük, mert hisz az,
a mit ők a művirág-ipar terén produkálnak, való-
ban bámulatos s ha megfigyeljük, hogy azokon a
művészi kivitelű művirágokon női kalapdisz és
szobai makart-bokrétákon kívül van itt oly tárgy
is, mely az oktatás szempontjából is bir fontos-
sággal, (értvén ez alatt azokat az utánzatokat,
melyek az egyes officinális növényeket mutatják
be élethűen), akkor el kell ismernünk, hogy ők
e téren nagy sikert értek el s a korábbi kiállí-
tásaik eredményéhez méltóan ezuttal is csak elis-
merést arattak. *Kraus Károly* és *József*, továbbá
Gröber Lajos kosárkötőknek megbocsátjuk, hogy
tárgyaikat a mi pavillonunkban mutatták be; mert
a szép virágkosarak mellett oly kényelmes kerti
székeket is állítottak ki, melyeket a fáradt publi-
kum nyomban kipróbálva, pihenés közben szemlél-
heti tovább azt a csinos tarkaságot, a mi p. o.
Zsolnay híres majolikagyáros (Pécs) szép virágvá-
záiból s egyéb disztárgyaiból van összealkotva.

A nagyobb kiállítók sorát *Blazek Adolf* és
Dreher Ignác budapesti késművesek zárják be,
kik saját gyártmányu kerti késeiket s egyéb esz-
közöket állítva ki díszes szekrényeikben, egymással
méltó versenyre kelnek. Ha végül még megemléke-
zünk néhány kisebb kiállítóról, kik közül pl. *Tschida
Arthur* (Paks), *Taussig Ignác* (Szegzárd), továbbá
Zsurek Nándor (Pöstyén) és ifj. *Henczer József*
(Tata), különféle gyümölcszsaszemeket, — ezenkívül
Kerstinger György budapesti conservgyáros igen
szép és jó — savanyu káposztát és conservált zöld-
ségféléit állított ki, — akkor befejezhetjük szemlén-
ket s okulva az itt-ott mutatkozó hiányokon, egy egy
tapasztalattal meggazdagodva, de egyszersmind
örülve a sok helyütt látható haladáson — elhagyjuk
az ezredéves országos kiállítás állandó kertészeti
pavillonját.

Botta István.

Szőlőmoly Halason.

A »Pesti Hirlap« 174-ik számában Jókai
Mór »Vészkiállítás« czim alatt egy rémületes czik-
ket irt, melyben valamennyi szőlőgazdát talpra
szólít a szőlőmoly (*Cohylis ambiguella*) elleni vé-
dekezésre, melyet a fillokszeránál és peronoszporá-

nál gonoszabb féregként ismertet, mert a virágzó szőlőfürtöket emészti el.

A vészkiáltás elhallatszék Halasra, annál is inkább, mert az említett cikkben Halas és Kecskemét van kiemelve olyanokul, melyek szőlőit az említett új ellenség már eddig is felerészben elpusztította.

Bejut a rémhír a ministeri palotába is s a magyar nép sorsát szíven hordozó földművelési minister haladéktalanul leküldi szakközegét a tényállás felvételére s az esetleges veszedelem orvoslása feletti intézkedés megtételére.

A földművelési minister rovar-tani szaktudósa: Jablonowszky József késelem nélkül megjelenik Halason s szakadó esőben vizsgálja a szőlőket, s vizsgálatai eredményét a folyó hó 28-án vasárnap délelőtt a polgármester: Vári Szabó István által sietve összehítt gazdasági értekezlet elé terjeszti. S egyúttal felhívja a szőlőgazdákat, hogy ez ügyben észleleteiket terjesszék elő.

A szőlőgazdák meglehetősen begombolkozva vesznek részt az értekezleten.

Néhányan azt állítják, hogy eddig semmi veszély nincs; mások veszélyeztetve látják a szőlőket. A legnagyobb rész azonban elárulja, hogy a szőlőmolyt nem is ismeri. A fürtök ritkulását egészen normális állapotnak tartja, mely mindig volt s lesz ezután is.

Jablonowszky ur ezután előadja, hogy ő a maga részéről semmiféle veszélyt nem konstatálhat.

A szőlőmoly fellépése komoly aggodalomra okot nem szolgáltat, mert a nevezett féreg nem oly szapora, hogy fellépésével a termést veszélyeztetné.

Francia- és Németországban s Svájcban nagyobb mérvben is lépett már fel; de pusztítása sehol sem vált végzetessé.

Igaz ugyan, hogy egyes fürtökön mutatkoznak a szőlőmoly jelenségei.

Itt ott találkoznak gubanczok, sőt hernyók is; de ezek kártétele számba sem jöhet, különösen ha elgondoljuk, hogy a fürtök megmaradt szemei annál jobban fognak kifejlődni.

Előadja aztán a szakközeg a szőlőmoly egész életét: a születésétől a haláláig és az ellene való védekezést is.

Elmondja nevezetesen, hogy a szőlőmoly lepkeje akkora mint a ruhamoly.

Május hóban jelenik meg s piczi petéit a még virágzani kezdő szőlő apró szemecskéibe tojja. Egy pille csak egyet-kettőt tojik.

A petékből a hernyók csakhamar kikelnek s a szőlőfürt részeiből táplálkozva növekednek; miglen teljes nagyságukat elérik. Ekkor körülbelül akkorák, mint egy búza szem. Néhányat be is mutatott a szaktudós spirituszszal töltött üvegedényben.

A hernyók fészkeiket szintén a szőlőfürt anyagrészecskéiből készítik; öngyártotta selymükkel összetákolván azokat.

Egy hernyó rendszeren egy fészket: gubanczot készít a fürtön, de ha ebben háborgattatik, elhagyja s másikat készít. Ha tovább háborgatják, csinál 3-ik, 4-ik . . . 7-ik fészket is.

Végre egészen elhagyja a fürtöt s a karók s tőkék repedéseibe húzódik, a hol átalakul pillévé.

Természetes, hogy ez ideig egy-két hernyó is sok kárt tesz a fejlődő fürtben, melynek olykor csak a nyelét hagyja meg; a virágzó bogyócskákat s kocsányokat letarolván.

Be is mutat a szakközeg egy pár molyos fürtöt. Julius 2-ik felében jelennek meg másodizben a molylepkék, melyeknek nincs egyéb rendeltetésük, mint hogy az ivadékot fentartsák.

E célból felkeresik a szőlőfürt kocsánjait s azokba tojnak.

A petékből aztán a 2-ik ivadék hernyócskái csakhamar kikelnek s a szőlő zöld bogyójára vándorolnak s azokat kifurkálják.

A furás mesterségét magukkal hozzák a petékből. Jobban értenek hozzá, mint Papakosztáék a Wertheim szekrények kifurásához. Óvatosabbak is ezeknél, mert nem könnyű dolog őket elfogni.

Selyem létrákon futkosnak egyik szőlőbogyótól vagy fürttől a másikig. Egy nap alatt egy hernyó 10—15 szemet is tönkre tesz. A kifurt szemek ugyanis elhervadnak, elrothadnak s a fürtnek kétségbeejtő kinézése lesz.

Gombákkal egyidőben fellépve, tetemes károkat tehetnek.

Midőn a 2-ik ivadék hernyója romboló munkáját bevégezte: elhagyja édenkertjét s nyugvó helyet keres magának. A karók s tőkék repedéseibe s a csapok nyílásaiba húzódik, s hol aztán nyugodtan várja a jövő évi májusi feltámadás dicső hajnalát s moly angyalként röpdöshet virágról-virágra, hogy petéit ismét oda rakja a szirmokkal védett virágkoronába s egy újabb nemzedéket létesítsen. Óvintézkedésül leghelyesebbnek tartja a szakközeg, ha a szőlőgazdák tavasszal, a virágzás alkalmával, gyermekeket vagy erősebb munkára nem használható munkásokat küldenek a szőlőbe s ezekkel az összes tőkét sorba járatják s minden fürtöt megvizsgáltatnak. És ha a munkások gubókat találnak: azokat az ujjuk hegyével szétmorzsolják.

Metszéskor pedig minden csap hónalját árral kell megbökdösni, mikor aztán a netalán benne levő molyok elpusztulnak.

Szaktudósunk másnap elutazott, mi pedig itt maradtunk a hernyók országában s az utasításhoz híven kutatjuk a molyok fészkeiket.

Nem tartozom azon szőlőgazdák közé, kiket ily apró-cseprő ellenség könnyen megijeszt. Eléggé hozzászoktam már az efélékhez. De megvallom, nem csekély mérvű szomorúsággal szemléltem egyes öreg szőlők terméseinek pusztulását. És e pusztulást minden valószínűség szerint ez a hitvány szőlőmoly okozta.

Igazán kevés vigasztaló szót találunk az ilyen szőlők gazdáinak számára, ha elgondoljuk, hogy a második ivadék még ezután jön elő s annak minden egyes hernyója naponként 10—15 bogyót tesz semmivé.

A fiatal szőlőkben a kár jelentéktelen. A mi onnan magyarázható, hogy ezek tőkái még nin-

csenek össze-vissza repedezve s elkorhadozva s így a báboknak alkalmas tanyát még nem szolgáltatnak.

Az első védekezésnek az a módja, hogy minden fészket felkeressünk, azokat összemorzsoljuk, szerintem csak részben vezethet sikerhez. Hiszen mikor már a hernyók a fészkekben vannak, akkor már rombolásuk nagy részét elvégezték.

A selyemhernyó is előbb rengeteg eperfa levelet megemészt s csak azután lesz képesítve fészkek-

38. ábra.

gubó készítésére. Tehát az én laikus felfogásom szerint oly szerről kell gondoskodnunk, melylyel a fűrtöket már a virágzás előtt permetezhetjük be s melynek vagy szagától vagy ízétől eltágnak vagy elhullanak maguk a tojni szándékozó lepkék. Ilyen szert várunk mi a szaktudománytól. Lehet, hogy a második ivadék hernyói ellen ajánlott s a szakés napilapokban már eléggé ismertetett szerek: kvasszia-főzet, naftalin-por stb. itt sikerre vezetnének.

Szathmáry Sándor.

Az alma és körte alakfák nyári kezelése.

Láttuk a mult alkalommal, hogyan gondoskodunk arról, hogy alakfáink termőrészekkel kelően ellátva legyenek, továbbá láttuk ezen termőrészeknek első és második évi nyári kezelését.

A harmadik és következő években, mindaddig míg a termőrész megifjítása szükségessé nem válik, igyekezetünk főleg oda fog irányulni, hogy a virágrügyek mindig lehetőleg elegendő világosságot kapjanak, hogy az éltető napsugár tőlük el ne vonassék. Elérjük ezt azáltal, hogy az összes fahajtásokat — egynek a kivételével, amely 3 kifejlődött levélre metszendő alapra — (ágyűrűre) metszszük. A meghagyandó hajtást mindig a legfelsőbbek közül választjuk. Ábránk (38. sz.) feltételezi, hogy két fahajtást nyertünk, amelyek közül a felsőt meghagyva, 3 levélre csíptük, az alsót pedig alapra metszettük; ezzel elérjük fenti célunkat. Ezen helyen kell megemlíteni, hogy nem lehet eléggé kárhóztatni azon nagyon gyakori és elég kényelmes eljárást, amely szerint a csipkedés kivételénél egyszerűen visszacsípjuk 3—4 levélre az összes levélhajtásokat; ezzel az eljárással alaposan beárnyékoljuk az egész termőtelepet s éppen azon leveleknek a működését hátráltatjuk, amelyekre a legnagyobb szükségünk van, t. i. a virágrügyek kizárólagos táplálót, a már egyszer említett 3—5 a virágrügy körül körben elhelyezendő levelet.

A termőtelepeket mindig az anyaág (koronaképző ág) közelében igyekeznünk tartani és ha már több év multán hosszú kezd az lenni, eltávolodik az anyaágtól, elérkezett az ifjítás ideje.

Ebben az esetben meghagyunk egy alkalmas fahajtást lehetőleg az anyaág közelében és azt 6 levélre csípjük. Ennek további kezelése azonos a közvetlen az anyaágból előtörő hajtások első évi — már tárgyalt — kezelésével. A következő téli metszésnél erre fogjuk a termőtelepet metszeni — ifjítani.

Obál Árpád.

Közhasznu kérdések és feleletek.

125. Kérdés. Dinnye-telepemet a lótetvek tönkre teszik, a földet agyonszántják és az indákat elragják. Hogyan kell őket megfogni, vagy elpusztítani?

126. Kérdés. Kell-e, vagy hasznos-e a görög-dinnyét úgy mint a sárgadinnyét szokás, metszeni?

127. Kérdés. Méhészetemben sok viaszt gyűjtöttem össze, szeretném vele szobám padlóját beereszteni, kérem velem tudatni, hogy kell a kemény, és hogyan a puhafa-padló mázát főzteni?

Devecser.

Sz. O.

125. Felelet. A lótetvek irtására valami tökéletes eljárást eddig nem ismerünk, éppen emiatt többfélet kell megkísérteni. Ilyenek volnának: A dinnye-telepen keresztül-kasul 15 cm. mély és ugyanolyan széles, meredek falú barázdák vonása. Ott, hol a barázdák egymást átmetszik, épúgy a kezdet és végekre egy rossz fazék, tejes köcsög vagy virágcserep, melynek nyílását bedugtuk, ása-

tik le úgy, hogy az árok fenekével szinest álljon. Az edénybe egy kevés vizet öntve, reggelenként megnézzük. A lótetvek ugyanis éjjel a föld felszínére jönnek, mászkálásaik közben behullanak az árokba, amelyből kimászni nem képesek és végül az edénybe hullva, a vízben megfulladnak, honnét időközönként eltávolítjuk őket. Egy másik, szinte gyakran használt irtási mód ismét abból áll, hogy ujjunkkal követjük a lótetű által készített vízszintes menetet mindaddig, míg a függőlegesen lefelé irányulóra nem akadunk. Ekkor annak széleit kissé megnyomkodjuk, hogy a föld jobban tartson és addig töltünk bele vizet, míg az meg nem tellett. Ha már több belé nem fér, akkor egy kiskanálnyi petroléumot vagy repceolajt töltünk hegyéje. A lassan leszivárgó vízzel lehatol természetesen az olaj is, mely aztán a lótetűnek légző szerveit befedi és azok a fészükben vagy többnyire a lyukak szájánál megdöglenek. Természetes, hogy ha mindkét eljárást együtt alkalmazzuk, az eredmény nagyobb és gyorsabb fog lenni. A.

126. *Felelet.* A görögdinnyét nem szabad metszeni, mivel ez *füindáinak végén* hozza termését. Ha tehát ezt is úgy metszenénk mint a sárgadinnyét, amely a *harmadrendű indákon* szokott teremni, akkor nemcsak kevesbitenők, hanem késleltetnők is a gyümölcs fejlődését, illetőleg érését. A.

127. *Felelet.* Szobapadló beeresztésére való viaszmassza akkép készül, hogy közönséges lágy vízben legcélszerűbben *folyó- vagy esővízben*, 6 literben, 1 kilogramm *viasz*, félkilogramm *hamuszir* és mintegy 20 kr. áru *háziszappan* (főlaprózva) a feloldásig főzendő. A kihülés után célszerű átörni szitán, hogy csomós ne legyen; ezután 5—6 decziliter *erős szeszt* kell hozzáadni és *orleán*-nal tetszés szerint megfesteni. Utóbbiból 10 kr áru elegendő lesz. Ezt a festéket más sárga festékkel is lehet helyettesíteni, például az u. n. *Martius*-gelbvel, mely nagyobb drogueria utján szintén megszereshető. Ha azt akarjuk, hogy a felkefélés könnyebben menjen, lehet az egészhez egy jó maréknyi *federweiss*-ot is közékeverni.

E massa használható ugyan puha padló beeresztésére is, de ez esetben erősebben meg kell azt festeni akár *orleán*-nal, akár más sárga festékkel, mert a világos színű padlón a halovány színű viasz mitsem mutatna. Minthogy azonban a puha padló könnyen felszálkásodik, kikopik és így nem elég sima: célszerűbb azt vagy sárga-barna olajfestékkel beeresztetni, vagy pedig az u. n. padlófény mázzal bemázolni, amint az általánosan szokásban van. Gy.

128. *Kérdés.* E lapok 1892-ki évfolyamában részletesen le van írva az őszibarackfák metszése s nyári kezelése. Van néhány őszibarackfám, amelyekkel a leírás szerint már kétszeri, u. m. a tavaszi és nyári kezelést teljesíteni kellett volna, de feledékenységéből azt elmulasztottam. Kérem velem tudatni: miként hozhatnám helyre a mulasztásokat s miként metszegessem meg őszibarackfáimat, hogy a kívánt eredmény elérhető legyen? D. F.

Makó.

128. *Felelet.* Most már egy kissé későn van ugyan az őszibarackoknál az elmulasztott metszéseket helyrehozni, mert épen ez időtájt képződnek ki a termő szemek, a melyekből a jövő évi hajtások és termések fejlődni fognak. Miért is a metszés csak arra szorítkozhatik, hogy biztosítjuk mindenütt a vezérhajtást, amelyet *metszetlenül* hagyunk tovább nőni. Az alattuk lévő oldalhajtásokat, tehát azokat, amelyek a tavalyi vesszőből fejlődtek, 12—15 cm.-re bekurtítjuk; azokat ismét, amelyek egy tavalyi oldalvesszőből törtek elő és 2—6 mellékhajtást mutatnak, megritkítjuk annyira, hogy 2, legfőlebb 3 hajtás maradjon. Vagyis: visszazállítjuk ezeket a tavalyi vesszőkből támadt hajtásokat annyira, hogy a lapunk 1892. évfolyamában többször felemlített *villaszerű elágazást* megkaphassuk. Midőn így kiritkítottuk és rendbe hoztuk a fát, akkor a csapon maradt két-három hajtás közül az alsóbbat ugarra, a felsőt, vagy ha három hajtás maradt, a felsőket termőre kezeljük úgy, amint az a nevezett közleményben le van írva. Mindezen műveleteket augusztusig be kell fejezni, különben munkánkunk nem sok eredménye fog látszani. A.

129. *Kérdés.* Az 1882. évben hoztattam egy Bécs melletti faiskolából a többek között körtefákat is, amelyeket tiszai iszappal feltöltött kertemben elültettem. Ezek szakszerű metszés mellett szép és bőventermő fákká növekedtek; törzsük fénylő, sima, üde kinézésű volt, egész mostanáig. Most azonban a törzsön és vastagabb ágakon simaságukat elvesztették s a földszintől kezdve felfelé száraz felpattogzásokat mutatnak s a fás hajtások nem olyan gazdagok mint korábban voltak. *Kérdés:* vajjon lehet-e ezen bajon segíteni s mi módon, avagy talán a közelgő enyészetnek jelenségei ezen kéregrepedések és felpattogzások? M. N.

Szeged.

129. *Felelet.* Körtefáin a kéregrepedések nem a korai enyészetnek az előjelei, hanem annak, hogy, a körtefákról különösen is, egy bizonyos idő múlva a régi külső kéreg elhalva felrepedezik és ez alatt egy új életképes képződik. A felrepedezést illetőleg a külső kéregszövet elhalását sietteti a tartós szárazság, téli fagy, szintugy az is, ha a gyökerek egy kevésbé kedvező földrétegbe hatoltak, ahol nem találják meg tenyészfeltételeiket olyan mértékben, mint annak előtte, mit a jelen esetben a növekedés alábbhagyása is tanúsít. Ezen a bajon nem nehéz segíteni, amennyiben ősszel, levélhullás idején, egy *fakaparó* eszközzel, akár egy *vonókéssel* is az elhalt, felcserepedett kéreg óvatosan, hogy az alatta lévő élő háncsszövet meg ne sértsék, lekapartatik, utána pedig vér, mész, friss marhatrágya, viz és korom, vagy fahamuból készült keverékkel bemeszeltetik annyira, hogy ezzel a törzs és vastagabb ágak egészen bevonva legyenek. Tavasz felé ez a máz lassankint lehull és előtünik ismét a sima kéreg, amelynek képződését és a fa vig növekedését trágyázással nagyban elő lehet még segíteni. Az elhalt kéreg eltávolítása már abból a szempontból is indokolt, mert ez képezi

buvó helyeit a különböző kártékony férgeknek, amelyek aztán néhány év alatt annyira elszaporodnak, hogy csapásszámba vehetők.

A.
130. Kérdés. Szőlőmben az idén több szőlőfürt elhalt, leszáradt, mielőtt a virágzás befejeződött volna. Ilyen szőlőfürtöket mellékelek ide azon kéréssel, miszerint kegyeskedne felvilágosítást nyújtani becses lapjának legközelebbi számában arról, hogy miféle tényező lehet ennek az oka? Én a korai permetezést vélem okának, mely a gyöngye fürtöket, kivált forró időben megöli. Szándékozom ez irányban pontos megfigyelést tenni, de mégis szeretnék előre is tudni valamit erre vonatkozólag.

Tázlár.

V. A.

130. Felelet. A beküldött fiatal szőlőfürtöket a szőlőmoly (*Cochylis ambiguella* Hb.) támadta meg, mely az idén az ország számos vidékén lép fel s tetemes károkat okoz, amennyiben a szőlővirágait és fiatal bogyóit megrágja. Védekezésül ajánlatos a Nessler-féle folyadékkal mindama fürtöket megpermetezni, melyeket a hernyó pókhálószerűen összefont. A folyadék következőkép készül: 30 gr. mosószappan, 2 gr. kén-máj, 32 gr. fűselolaj keveréke 1 liter vízzel hígítható fel, melyet utólag 5 liter vízzel keverünk össze. A szőlőmoly nem ritka, de nagyobb mennyiségben csak itt-ott és kisebb-nagyobb időközökben mutatkozik. Némeleknek tulhajtott vészkiáltása, mintha egy állandó új csapás köszöntött volna be a szőlőre, téves és indokolatlan. Irtása céljából ajánlatos a repedezett kérget a tél folyamán letisztítani s a repedéseket az ottlevő báboktól megtisztítani. Minthogy a moly július második felében röpköd és párizik, szükséges, hogy ekkor rovarfogó lámpákat tegyünk a szőlőbe, ahol a molyokat könnyen és tömegesen összefogdoshatjuk.

Sch.

131. Kérdés. Lapunk egyik tavaszi számában leirt mód szerint igen jó sikerrel oltottam be haszontalan gyümölcsű két öregebb körtefát nemes fajú körtével. Most már a nemes hajtások helyenkint 60—70 cm. hosszú vezér, és számtalan mellék-hajtással birnak. Kérdem: vajjon ezen mellék-hajtások meghagyandók-e, avagy ne kurtítsuk-e azokat vissza, hogy fája télre jobban beérjen?

132. Kérdés. Szépen álló paradicsomomon pár nap óta alulról felfelé rohamosan terjed szabad szemmel nem látható ok miatt a levelek összezsugorodása; bátor vagyok felvilágosítást kérni, mi lehet ennek az oka és hogyan lehet ellene védekezni?

Kéty.

V. K.

131. Felelet. Az átoltott fák nemes hajtásai közül azok a mellék-hajtások, amelyek erős növekedésükkel a vezérhajtást tulszárnyalni törekednének 15—20 cm.-re visszakurtíthatók most. A többi pedig csak akkor lesz szükséges e műveletnek alávetni, ha még szeptember vége felé is buja növekedésben volnának, ellenkező esetben az idén bántatlanul hagyandók.

A.

132. Felelet. A vizsgálat céljaira beküldött paradicsomleveleket az *early blight* nevű gombabetegség támadta meg, mely Amerikában évek óta

igen nagy károkat okoz, főleg a burgonyán. Európában, illetőleg minálunk Magyarországon a legutolsó esztendőben lett a baj természeté megállapítva, bár a kártételét már évek óta észleli Sajó Károly tanár. A baj elterjedése valószínűleg Magyarországon is igen nagy, burgonyán és paradicsomleveleken egyaránt, melyeken június folyamán kezd mutatkozni. A leveleken barna, a száraz dohányhoz hasonló, élesen határolt, néha szögletes formájú foltok keletkeznek, melyeknek megjelenése előtt a levelek üde zöld színüket elvesztik és chlorotikus, sárgás színt öltenek. A leveleken található eme száraz és barna foltok, melyeken a gombának jellemző alakú conidiumjait meg lehetett találni, a fentemlített betegségre vallanak. A paradicsomnak nemcsak a leveleit, de a termését is megtámadja ezen gomba s tönkre teszi. Északamerikában a más czélokra használatos és becses *bordeaux-i keverék* (rézgáliczoldat és mészsoldat egyenlő mennyiségű keveréke) szolgál ezen bántalom ellen való védekezésre is, melyet permetező segélyével juttatunk a levelekre, épügy, mint azt a szőlőn alkalmazzuk, csak hogy itt a leveleket alul-felül meg kell permetezni. Az első permetezésnek már májusban kell megtörténnie, utána pedig még két ízben ismételni.

Sch.

Vegyes közlemények.

Köszönetnyilvánítás. A földmivvelésügyi m. k. miniszter az orsz. magy. Gazdasági Egyesületnek — amiért az a budapesti kertészeti tanintézetet ujabbi 3 évre egy ösztöndíjat alapított — köszönetét és elismerését fejezte ki.

Millenniumi faültetés. A millenniumi év emlékére az országban igen sok helyen az iskola-, községház udvaraira és egyéb fontosabb helyekre, községeink, városaink fákat ültettek ki, a mi igen dicsérendő cselekmény. Több helyen a földmivvelésügyi m. kir. miniszter által adományozott cideralma és diófák lettek kiültetve községeinkint és iskolánkint 3—5 drb; a legtöbb községben azonban az emlékfákat erdei és gazdasági fák képezik. Így a beérkezett jelentések szerint Zalamegye községeiben 6309 drb, Vasmege községeiben 32243 drb, Esztergom megyében 4769 drb, Komárom megyében 5435 drb, végül Mosonmegye községeiben 459 drb tölgy, hárs, kőris, szil, eper, akác és nyárfa lett kiültetve.

Gazdák kongresszusa. A IV. országos gazdasági kongresszus f. évi szeptember hó 24. és 25. napjain fog megtartatni, még pedig a megnyitó ülés és a bizottsági ülések szeptember hó 24-én a kiállítás területén, az ünnepélyek csarnokában, a zárülés szeptember hó 26-án a Köztelek nagytermében fog megtartatni. Tagok lehetnek hivatalosak, a kiket a gazdasági egyesületek és a megyei mezőgazdasági bizottságok küldenek ki és rendesek, a kiket a rendező-bizottság felvesz. A kongresszuson a következő kérdések fognak tárgyalatni: A gazdasági egyesületek szövetsége. A megyei gazdasági

egyesületek, mint mezőgazdasági bizottságok. A községi gazdakörök s birtokossági tanácsok, kapcsolatban a megyei gazdasági egyesülettel, illetve mezőgazdasági bizottsággal. Kiegészítésünk Ausztriával. A nemzetközi gazdakongresszus határozatai. A tagsági díj 10 korona rendes- és 5 korona hivatalos tagoktól. Ezzel szemben vasuti menet kedvezményre és 6 drb kiállítási belépő jegyre tarthatnak igényt. Ezenkívül gondoskodva van arról, hogy a tagok különféle látványosságokat is kedvezményes belépő jegyekkel látogathatnak. A tagok elszállásolása felől kívánatra a rendező bizottság fog gondoskodni s a »millennium utazási és ellátási vállalat« szállóiban tart fenn egytől kilenc személyre berendezett lakásokat igen jutányos feltételek mellett. Tagul jelentkezhetni augusztus 20-ig a »gazdasági egyesületek kiállítási irodájánál« (Bpest, IX., üllői-ut Köztelek). Az iroda a részletes tervezetet a hozzáfordulóknak készséggel megküldi.

Általános német gyümölcs-kiállítást rendeznek f. évi október 1-től bezárólag október 6-ig Casselben; a mely idő alatt és a kiállítással kapcsolatban tartják meg a német pomológusok és gyümölcs-tenyésztők, valamint a német pomológiai egyesület XIV. általános gyűlését is. Casselben erre a célra a Carlsaué parkban fekvő királyi narancsház lett átengedve. A kiállítás a következő 6 csoportból fog állani: 1. csoport: friss gyümölcs (a) a gyakorlati gyümölcsstermelésre vonatkozó gyűjtemények; b) pomológiai gyűjtemények; c) újdonások; d) eltartott gyümölcs). 2. csoport: gyümölcskereskedés. 3. csoport: gyümölcsértékesítés (a) üzletszerűleg; b) házi szükségletre). 4. csoport: faiskolai termények. 5. csoport: gépek, eszközök. 6. csoport: irodalom. — A kiállításban részt vehet minden német és osztr.-magyar termelő és gyáros. Bővebb felvilágosításokkal szolgál: Jacob Hördemann, Holländische str. 68., Cassel.

Néhány szélálló gyümölcsfajta. Kísérletek és hosszabb megfigyelések során megállapították, hogy a szél okozta rázásra még érett állapotban sem hullanak le többek közt a következő gyümölcsfajták: *Almából:* Vörös jeges alma, Zöld herczeg-alma, Nagy casseli renet, Fehér téli tafota, Királyi kurtaszáru, Gäsdonki renet, Piros cseh-alma, Cusinot biborpiros, Parker pepinje, Champagnei renet, Nemes Masánszki. *Körtéből:* Nelis téli körtéje, Pisztráng körte, Liegel téli vajkörte, Malinesi Jozefin, Pettyes nyári tövis, Lipcsei retek-körte, Gellért (Hardy) vajkörtéje, Hardenpont téli vajkörtéje, Bosc kobakja, Nemes Colmár, Piros Bergamotte stb. (B.)

Az elsárgult szőlőtökről dr. Nessler tanár a következőket írja: Sok szőlőben látni majd több, majd kevesebb elsárgult szőlőtőt. Minthogy a sárga levelek nem táplálják kellően a növényeket, az utóbbiak fejlődésükben hátra maradnak. A szőlőtők elsárgulását igen sokféle ok idézheti elő. Legtöbbnyire onnan ered, hogy a talaj nagyon megnedvesedvén, a gyökerek egy része elrothadt, és a megmaradt egészséges gyökerek a talaj száradása után nem

voltak képesek a növényeket elegendő táplálékkal ellátni. Az is okozhatja a szőlőtők elsárgulását, hogy az altalaj nagyon köves, vagy pedig mert a talaj, előbb fák állván rajta, nagyon ki van merítve. Minthogy az elsárgulás minden esetben a növények elégtelen táplálásának a jele, az elsárgult szőlőtők helyrehozására valamely gyorsan ható trágyát kell alkalmazni. Ajánlatos négy-négy szőlő között egy-egy 30 cm. mély gödröt ásni és ezekbe trágyalevet önteni. Igen tanácsos továbbá minden hektoliter trágyaléhoz egy font vasgálicznak vízben való oldatát keverni.

Pályázati hirdetmény.

Az — E. M. K. E. által alapított — algyógyi m. kir. állami gróf Kun Kocsárd székely földműves iskola igazgatósága 16 ingyenes és 4 mérsékelt fizetéses helyre, melyek f. évi október 1-én töltenek be, ezennel pályázatot hirdet.

Az iskola célja: 2 éves tanfolyam alatt a befogadott ifjakat a mezőgazdaság minden ágában gyakorlatilag kiképezni.

A pályázat feltételei a következők: 1. Az ingyenes helyekre kizárólag csak a Háromszék-, Csik-, Udvarhely- és Maros-Tordavármegyei székely és a csángó községi illetőségű földműves ifjak vétetnek fel. Az ezen helyre befogadott tanulók az ingyenes oktatáson kívül, díjtalanul nyernek: élelmezést, lakást butorral és ágyruhával, fűtést, világítást, mosást, betegség esetén orvoslást, az oktatáshoz szükséges eszközöket. Kap minden növendék ruházatra évenként 15 forintot és szorgalmához képest évenként 15 forint munkabérré is számíthat.

2. A 4 mérsékelt fizetéses helyre pályázhat bármely magyar honpolgár. Ezek minden hó 1-én élelmezésükre 9 frtot fizetnek az iskola igazgatóságánál; lakásról, fűtésről, világításról stb. saját költségükön tartoznak gondoskodni.

3. Mind az ingyenes, mind pedig a bejáró fizetéses helyekre rendszeren csak oly, a földműves osztályhoz tartozó ifjak vétetnek fel, kik katonakötelezettségüknek eleget tettek, vagy attól hivatalosan felmentettek, amit községi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni.

Folyamodványok f. évi aug. 31-ig Algyógyra (Hunyadvármegye, posta helyben) a földművesiskola igazgatóságához nyújtandók be. A folyamodványok következőleg szerelendők fel: a) Keresztlevél; b) iskolai bizonyítvány, hogy az illető írni, olvasni tud; c) pályázó vagyoni állapotáról szóló hiteles bizonyítvány; vagyontalanság esetén szegénységi bizonyítvány; d) illetőségi bizonyítvány; e) orvosi bizonyítvány arról, hogy a pályázó egészséges és mezőgazdasági munkát elbíró testalkatu, trachomában vagy fertőző betegségben nem szenved, védhímlővel sikeresen újraoltatott; f) erkölcsi bizonyítvány, s ha az illető kiszolgált katona, a katonai igazolvány is; g) kiskoruság esetén szülei avagy gyámi engedélyről szóló nyilatkozat, hogy az illető az iskolába beléphet; h) feleséges növendék, ha

feleségét, illetve gyermekeit Algyógyra hozza, ki kell mutatnia, hogy mi módon tudja felesége fenntartani magát. Közelebbi feltételek *Gáspár József* igazgatótól tudhatók meg.

Üzleti közös tárcza.

Eladó érmelléki bor és szőlővessző. 56 literen felüli kis hordókban, székelyhidi pinczéből a székelyhidi vasuti állomáshoz, saját költségemen szállítva következő árakban: Érmelléki 1878. évi fehér asztali, hectoliterje 40 frt, 1879. évi 35 frt, 1885. évi kadarka 30 frt, 1895. évi budai-ábrányi rizling 25 frt, 1878. évi Érmelléki Bakator, 50 frt, 1878. évi Érmelléki Mozler és Sárfehér 60 frt. Nagyobb vételnél árengedmény. A megrendelések tulajdonos beölsei Buday Gyula ügyvéd szőlő- és földbirtokoshoz Debreczenben (rózsátér 15. sz. a.) intézendők. Ugyanitt előre megrendelhetők: Szabolcsmegyei budai-ábrányi 25 hold területű immunis homok szőlő-telepén termett 1896. évi november hó végén vagy 1897. évi tavasszal szállítandó, a már termő 4 és 5 éves anyatókékról frissen levágandó fajtisza, kellően permetezett- I-ső osztályu, oltásra is alkalmas 50—55 cm. hosszú sima vesszők. Olasz Rizling, Érmelléki piros Bakator, piros Tranini, Erdei, Alattermő, — Bihari Boros Juhfark — ezre 5 frt; vegyes Érmelléki kitünő borfajoké ezre 4 frt, — egy éves gyökeres Olasz Rizling, ezre 10 frt; — egy éves gyökeres vegyes Érmelléki fajok ezre 8 frt; — sima Riparia ojtás alá válogatva ezre 10 frt — ültetni és iskolába való ezre 5 frt; — sima Jorkmadeira direkt termő oltás alá válogatva ezre 10 frt és ültetni való ezre 5 frt. A szent-györgy-ábrányi vasuti állomásra szállítva, a csomagolásért, ezrenként 50 kr. számíttatik. Eladó a Budai Ábrányi 25 holdas szőlőtelepemen 1896. évi szőlőtermés esetleg az összes folyó évi must s ez megtekinthető bármikor. Ezen szőlőtelepem a Szent-György-Ábrányi vasúti állomáshoz kocsin 5—6 percnyi távolságra van; kocsim a látogatók rendelkezésére áll, ha jövetelöket velem előre tudatják. Az eladó borok és szőlővesszők jósága, valódisága és fajtiszaságáért felelősséget vállal a tulajdonos.

Eladó gyümölcsfamagvak. *Bingert József* m. kir. postamesternél *Knéz* (Temes-m.) kapható idei szedésű gyümölcsfamag és pedig: Kajszinbaraczk 1 kl. 20 kr. Meggy 1 kl. 80 kr. Szeder (eper) mag 1 kl. 50 kr. Őszibaraczk — későbbi szállításra — 1 kl. 30 kr. Csomagolás és feladás költségei a felsorolt árakban bentfoglaltatnak.

Csemege-szőlő eladás, *Kvart György* szőlőbirtokos, *Békés-Csabán*, 56. sz. *Canális*, a folyó évi julius hó végétől elad mintegy 18—20 mmázsa csemege-szőlőt. Ár megegyezés szerint. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítás készséggel adatik.

Eladó borok. *Végh Mózes* termelőnél *Vörösmarthon* (Baranya-m.) kapható tiszta hegyhátai bor múlt évi termés. Készlet: Schiller 20, fehér asztali 7, vörös 3'40 hectoliter. Literje: 21 kr. Mintát küld és bővebb felvilágosítással készséggel szolgál.

Szorgalmas és értelmes vinczellért keres 8 hold szőlőjéhez *Láng József* birtokos *Palicson* (Szabadka mellett). A feltételeket ő közli s ajánlkozók hozzá forduljanak közvetlenül.

A Liptay-Rozmarinból oltóvesszőt *Liptay Ede* földbirtokos úr Nagy-falu (u. p. Rakamaz) bárkinék ingyen küld, ki ezért hozzá fordul és a postadíjat fizeti, a mely hazafias cselekedetért e helyen is meleg köszönetünket nyilvánítjuk neki önzetlen fáradozásáért.

Eladó dinnyék. *Tax Péter főkertész Miskolczon* ajánlja melegágyban és szabad földben tenyészített 2—3—4 kg. súlyu szép *Ananász* és *Prescott-Cantaloup* dinnyéit, melyeket 5 kgos postai csomagokban bárhová bérmentesen megküld 3 frt 20 kr. utánvétel mellett. Ugyancsak ajánl saját tulajdonát képező 112 kaptaras mintaszerű méhéséből származó és ákáczirágról meg gyümölcsfavirágról gyűjtött tiszta csurgatott mézet 5 kgos postai csomagokban 3 frt 50 kr. árban, utánvétel vagy az ár előleges beküldése mellett.

Állást keres egy ügyes kertész, ki már nagyobb uradalmakban is 8 év óta sikerrel működik. Állását október elején foglalhatja el. Tudakozódásokra »K. J. Csóka« jelige alatt felvilágosítást a szerkesztőség ad.

Szerkesztői üzenetek.

Elöljáróságnak, Tass. *F. S.* urnak, Verőcze. *G. Gy.* urnak, Rácz-Militics. *L. E.* urnak, Budapest. *V. E.* urnak, Debreczen. *M. Ö.* urnak, Bpest. *G. Á.* urnak, N.-Kövérés. *K. F.* urnak, Apateleak. *B. M.* urnak, B.-Keresztur. *B. K.* urnak, Csantavér. *O. L.* urnak, Izsák. *R. G.* urnak, Moór. *W. K.* urnak, N.-Mákfa. *B. J.* urnak, K.-Köre. *A. K.* urnak, B.-Szojva. *K. J.* urnak, Csóka. *L. J.* urnak, Palics. *G. J.* urnak, Sajó-Petri. *K. L.* urnak, Sz.-Sebes. *H. G.* urnak, Mikula. *K. A.* urnak, K.-Kereki. Magánlevelet irtunk.

B. Sz. urnak, Kaposvár. *P. B.* urnak, Sáránd. *F. A.* urnak, Kassa. *A. G.* urnak, Pápa. *G. Gy.* urnak, Szonta. A szőlőművelési káték elküldtetek.

T. P. urnak, Miskolcz. *B. J.* urnak, Knéz. *K. Gy.* urnak, B.-Csaba. *B. Gy.* urnak, Debreczen. *V. M.* urnak, Vörösmarht. Mai üzleti tárczánkban hoztuk.

G. M. urnak, S.-Vámos. A fűgéről szóló cikkk nem közölhető.

Egy előfizetőnek, Nyiregyháza. Tessék magát megnevezni; miután névtelen levelekre — mint már többször megirtuk — nem válaszolunk.

B. S. urnak, Debreczen. A czider-malom ügyében már magánlevélben válaszoltunk. Az új homoki szőlők adómentességére az 1891. évi I. t.-cz. szerint az év december hó 31-ig kell az ottani pénzügyigazgatósághoz fordulnia és a telekre az adómentességet kérnie. A »Nyestalmát« megkaptuk, köszönjük. Magánlevelet küldöttünk.

L. E. urnak, Nagyfalú. Az üzleti tárczában szives és hazafias ajánlatát közzétettük. Az őszi kiállításra tessék az almából hozzánk czimezve 6—8 drbot beküldeni szeptember hó 25-én; majd mi gondoskodunk kiállításáról. Sajnáljuk, hogy itt jártában nem volt szerencsénk. No de még van alkalom a találkozásra. Üdvözljük!

V. K. urnak, P.-Kéty. A süngöset magánlevélben is közöltük, a többi pedig a rendes helyen feltalálható. Szeretjük, ha olvasóink az általunk adott tanácsokat hasznukra fordítják és az eredményből meggyőződnek, hogy azok kipróbált utasítások.

Sz. O. urnak, Devecser. A válaszokat, mivel lapunk múlt számából kimaradtak, magánlevélben is tudattuk. Örvendünk magunk is, hogy szilvaoltványaival olyan szép eredményeket ért el.

D. F. urnak, Makó. *F. J.* urnak, Szeged. A feltett kérdésekre lapunk megfelelő helyén adtuk meg a válaszokat.